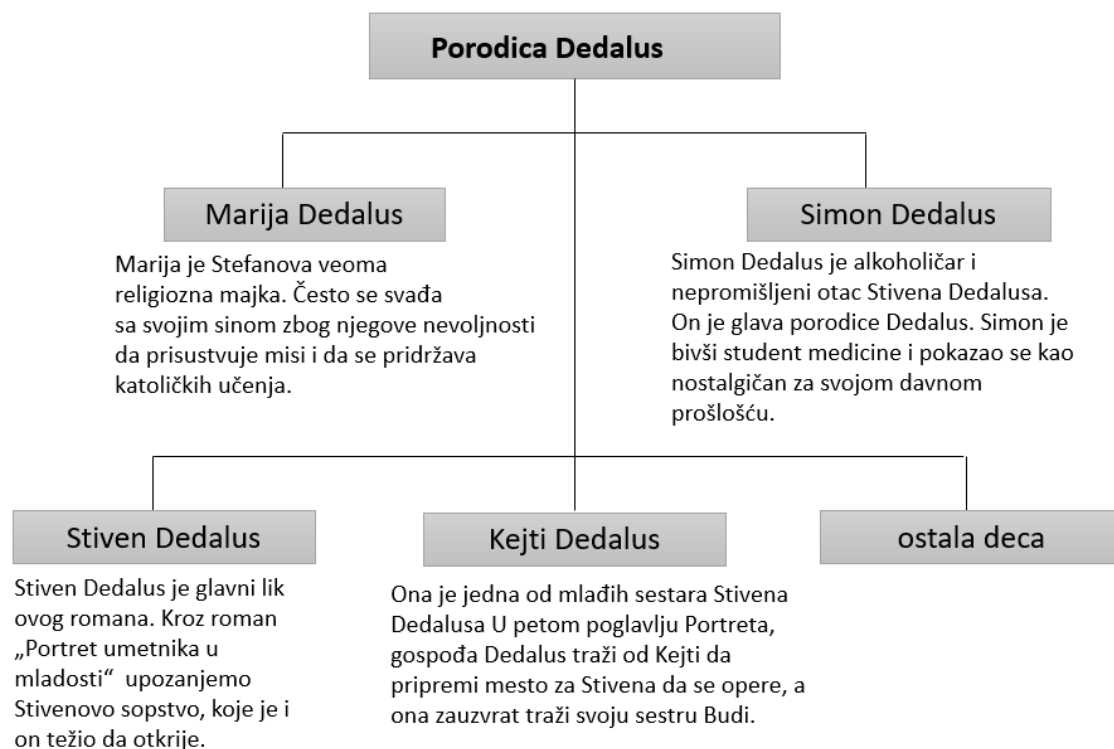

PORODIČNO STABLO

Šta mislite koji od članova porodice ima najveći uticaj na Stivena?

Odnosi između članova zajednice

Sajmon (otac) ima najveći uticaj na Stivena, koji prema njemu gaji isključivo strahopoštovanje.

“- O usput- reče iznenada Heron - video sam tvog oca kada je ušao.

Sa Stivenovog lice iščeznuo je osmeh. Svako spominjanje njegovog oca od strane kojeg druga ili učitelja bi raspršilo na trenuak njegov mir.”

Njegov otac pokušava na sve načine da razvije ličnost svoga sina onako kako bi on to želeo, ne obazirući se na Stivenove želje. Stiven je postao sve ono što Sajmon nije želeo. Njih dvojica su veoma različite ličnosti.

Koliko god je Stiven želeo da se odupre uticaju svoga oca, svesno ili nesvesno njegove misli su uvek bile tu (...Ipak je čuo očev glas”)

Sajmon čak i nije svestan da njegovi postupci loše utiču na Stivena. On želi da njihov odnos bude prijateljski, ali uzalud.

“Ne mislim da sin treba da se plaši svog oca... Ne, ja postupam sa tobom kao što je i moj otac sa mnom.. Mi smo više bili kao braća...”

Roman se završava molitvom njegovom ocu.

“Stari oče, stari majstore, budi uz mene sada i uvek mi pomози...”

Meri je veoma religiozna žena, koja uči Stivena da bude pobožan i istinskim životnim vrednostima. Za razliku od Sajmona, njoj je sreća njenog sina najvažnija. Nesrećna je kada odlazi iz Irske, kako bi se posvetio pisanju. Stiven je veoma vezan za Meri, što vidimo još u početku romana, kada je tokom svoje prve noći u koledžu mislio na nju, sa suzama u očima. Isto tako, često je pisao o njoj u svojim memoarima, daleko od rodne Irske.

“Ona se, veli, sada moli Bogu da ja u svom životu i daleko od kuće i prijatelja naučim šta je srce i ono što oseća.”

Jedan od bitnih članova porodice za Stivena bio je ujka Čarls, Stivenov stric sa kojim je voleo da provodi vreme. Iako star, ujka Čarls je u vreme praznika svaki dan šetao sa Stivenom, razgovarajući o politici i njihovim osećanjima.

Dante je bila guvernanta porodice Dedalus. Ona predstavlja Stivenov prvi susret sa intelektualnošću. Sa njom ulazi u svet znanja:

„Dante je znala mnogo šta. Ona ga je naučila gde je Mozambički kanal i koja je najduža reka u Americi i kako se zove najviša planina na Mesecu...”

Generalni odnosi u porodici

Dedalusi nemaju naročite rutine i izgledaju kao i svaka druga porodica tog vremena. Majka podiže i gaji decu, otac radi i nije toliko posvećen sinovima i ćerkama. Ono što pak možemo uočiti jeste da su svi oni poprilično temperamentni, usled čega dolazi do čestih sukoba, pa čak i za praznike. Sukobi su uglavnom u vezi sa politikom i religijom. Stivenu te svađe nikada nisu bile jasne, ni dok je bio mlađi, ni kada je odrastao.

Ovaj koncept doma je od velike važnosti na dva nivoa. Pre svega, porodična kuća je stalni izvor nestabilnosti i nesreće u celoj knjizi. Drugo, neprijatna ideja o Irskoj kao domu uticala je i na našeg protagonistu. Stivenov nestabilan kućni život dovodi do toga da je za njega jednostavno neophodno da stvori sopstveni identitet, koji je potpuno nezavisan od njegove porodice.

Dedalusi su se iz Korkea, bogatog okruga u Irskoj, preselili u skromniji Dablin, usled finansijskih problema. Ne podržavaju Stivena u njegovim namerama da postane pisac. Baš zbog tolikih pritisaka, Stiven podleže raznim iskušenjima, ne bi li našao sebe.

Kako bi Stivena usmerili na pravi put (ili možemo reći put koji oni žele), roditelji ga šalju u jezuitsku školu, kako bi postao sveštenik. Oni su veoma religiozna porodica, što očekuju da i Stiven bude.

U jezuitskom internatu, Stiven je brzo uveden u život pun okrutnosti, izolacije i nepravde.

Većina Stivenovih napora da se prilagodi koledžu rezultiraju poniženjem; na primer, drugi studenti mu se podsmevaju kada Stiven kaže da poljubi svoju majku pred spavanje.

“Reci nam Dedaluse, poljubiš li ti svoju majku pre nego što pođeš u krevet.”

U Belvederu, Stiven se razlikuje od svojih drugova, deluje kao „svetac“ i „uzorni mladić“, ističe svoju predispoziciju da bude dobar katolik. Ipak, Stivenova seksualnost i njegov kontakt sa delima koja izazivaju u njemu nemir i gorke misli, što povećava njegov sve veći skepticizam prema verskom životu.

Veoma mlad čini neke grehove, poput susreta sa lakim ženama.

Pre nego što je upoznao lake žene, Stiven je gajio osećanja prema dve devojke. Prva je bila Ajlin, drugarica iz detinjstva, a druga Ema, koju je upoznao nešto kasnije, tokom svog boravka u koledžu. Ema mu se udvarala i pokušavala da izazove kod njega neku reakciju, ali je nije dobila. Uprkos svojim osećanjima Stiven nije želeo da načini nikakve korake. Iako je maštao i sanjario o obema, o Emi je pisao pesme, a o Ajlin razmišljao kao mogućoj supruzi, to je bilo sve samo za njegove misli. Prve korake Stiven će načiniti kasnije, tek nakon što se susretne sa lakim ženama. Susret će biti na početku neprijatani na početku malo suzdržan, ali isto tako će mu se Stiven veoma lako prepustiti.

U svom tom spektru problema, nesigurnosti, pritisaka roditelja Stiven utehu pronalazi u pisanju i na kraju uspeva da se izbori sa svim poteškoćama. Shvata da je pisanje njegov poziv i da je to ono što ga ispunjava, zbog čega odlazi u svet i napušta rodnu Irsku.

Kao deo unutrašnjeg razvoja Stivena, Džojls se kasnije više fokusira na unutrašnje stimulse nego na spoljašnje. Sada je Stiven u stanju da pobegne u svoj svet, što se vidi kroz njegovo čitanje Grofa Monte Krista Aleksandra Dume uveče.

Povezujući sebe sada sa izmišljenim likom - za razliku od istorijske slike Parnela u prvom poglavlju - Stiven briše razliku između umetnosti i fikcije. Stiven počinje da pohađa koledž Belveder, a to je takođe jezuitska škola i tu počinje da otkriva svoje talente u pisanju eseja i glumi. Podsećajući na način na koji ga je otac Dolan optužio da laže kako ne bi radio na prošlom koledžu, u svojoj novoj školi optužen je da koristi jeretičke argumente u svom eseju i primoran je da ih promeni. Kao umetnik koji želi da bude, Stiven prolazi kroz različite faze. Dok to radi, on se buni protiv normi za koje veruje da njegov dom, njegova religija i njegova zemlja pokušavaju

da mu nametnu. Bio je to nimalo lak put sa bezbroj prepreka. Pokušava da stvori identitet koji ne mora da odgovara ničemu ili nikome osim sopstvenoj umetničkoj viziji, jer će samo tada moći da ostavi Irsku iza sebe i proleti kroz mreže koje ga vezuju.

Religija je ključna i ponavljajuća tema u romanu Džejmisa Džojisa "Portret umetnika u mladosti".

Religijski momenat je i u samom imenu glavnog junaka. Stiven/Stefan je bilo ime prvog hrišćanskog mučenika.(simbolička karakterizacija)

U Stivenovim ranim godinama, religija igra centralnu ulogu. On predstavlja tipičnog irskog dečaka odrastao u katoličkoj irskoj porodice.

Portret umetnika u mladosti precizno se bavi procesom odbacivanja katoličanstva, pokazujući kako Stiven odbacuje katoličku religiju dok razvija sopstvenu slobodu i umetničku svest kroz proces koji će oblikovati različite sfere njegovog života.i srednje klase.

Kada se pojavi sugestija o mogućem pozivu da bude sveštenik, Stiven preispituje svoja verska uverenja i shvata da ga katolička vera nikada neće u potpunosti zadovoljiti, siguran da je „njegova sudbina bila da izmiče društvenim ili verskim porecima“.

Džejms Džojis je smatrao da ga Katolička crkva lišava njegove individualnosti.

Džojis ističe grubu prirodu irske kulture; ljudi se ili predaju svim gresima ili uopšte ne čine grehe. Na kraju, junak dolazi do neophodnog zaključka da je greh neizbežan.

Marija Gošić 3/2

Katarina Miković 3/2

Andrea Bugarić 3/1